

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:
Sátoraljaujhely
Vármegyeház
II. udvar, 1. emelet.

BUDAPEST

ZEMPLÉNI GAZDA

MEZŐ- ÉS SZŐLŐGAZDASÁGI SZAKLAP

Megjelenik min-
den hó 5. és 20-án
Előfizetési ár:
Egy évre 4 pengő
Hirdetések
dijszabás szerint

Főszerkesztő:
Dr. báró WALDBOTT FRIGYES
elnök.

A Zemplénavarmegyei Gazdasági
Egyesület hivatalos közlönye.

Felelős szerkesztő:
ENGELBERTH REZSŐ
ügyvezető titkár

Olvasóinkhoz!

Tisztelettel felkérjük a Zemplénavarmegyei Gazdasági Egyesület azon tagjait, kik **tagdíjait**

még ez évre be nem fizették, hogy ezen vállalt kötelezettségüknek mielőbb eleget tenni sziveskedjenek.

Zemplénavarmegyei Gazdasági Egyesület.

Tisztelettel felkérjük lapunk olvasóit, hogy előfizetési díjait, illetve hátralékaikat lapunk kiadóhivatalának megküldeni sziveskedjenek.

A „Zempléni Gazda” kiadóhivatala.

Mezőgazdasági rovat

Rovatvezető: **dr. báró Waldbott Frigyes**
a Zemplénavarmegyei Gazdasági Egyesület elnöke.

A talajjavítás, mint a termesztés folytathatásának tényezője.

Irta: Berchtoldt Kázmér gróf.

Az általánossá vált mezőgazdasági válság különös sullyal nehezedik a magyar gazda vállaira, a megbízhatlan, gyengébb termőképességű talajok hozama rendszerint még a termesztési és üzemi költségek fedezésére sem elegendő és gazdáikat azon probléma elé állítja: üzemüket lehet-e, érdeemes-e folytatni? Hogy a következtetéseket le nem vonva, egyenlőre mégis folytatják a termesztést, vagy gyakran, vonakodnak áttérni a kisebb kockázattal járó, de ma a legtöbb esetben szintén nem jövedelmező külterjes gazdálkodásra, azt a *vagyonmentés kísérletének* minősíthetem.

A föld ára állandósuló hozadékához alkalmazkodik (utalok a folyton csökkenő földárakra). A hozadék viszont a műveléssel van szoros összefüggésben, kevésbé jó művelés csökkenti a talaj

értékét is. Földünknek parlagon hevertetése, csak rossz lefelőként való hasznosítása *értékének zuhanását jelenti.*

Ha hathatós intézkedések a gyengébb termőképességű talajokon a termesztés folytathatását nem tennék lehetővé, a világháború okozta pénzdevalvációt most a mezőgazdasági ingatlan és ingó vagyon értékének általánossá váló és fokozódó devalvációja fogja követni. Nemcsak magánosok vagy osztályok vagyoni pusztulásáról van szó, de *a nemzeti vagyon apadásának — a nemzet hitelképessége leromlásának óriási veszélye fenyeget.*

Figyelemmel kísérve és a külföldi szaklapokban tanulmányozva az egész világra kiterjedő agrárválság enyhítésére a többi európai kulturálmokban alkalmazott eljárásokat, még az 1929. év folyamán megállapíthattam, hogy míg Magyarországon e kérdéssel alig foglalkoznak, ott mily nagy fontosságot tulajdonítanak ismét fokozott mértékben *a melioráció, a talajjavítás kérdésének*, felismerve hogy jövedelmező termesztés, különösen a mai viszonyok között, csak megbízható, termékeny, egészséges talajon folytatható. *A talaj termékenysége mint tudjuk víz és levegő tartalmával szoros összefüggésben van.* Ha talajunk e két fontos tényezőtől időszakonként vagy állandóan a kellenél többet vagy kevesebbet tartalmaz, többé — kevésbé *betegnek minősíthető.*

A baj orvoslására legtöbb esetben a mezőgazda rendelkezésére álló egyszerű eszközei nem elegendők. Gyökeres javulást csak a kulturtechnika eszközeitől és a hivatott orvos: a kulturmérnök műszaki beavatkozásától várhatunk. Minden képzet gazda ismeri a műszaki talajjavításnak egyik legcélravezetőbb módszerét: a cserépcsövekkel való alagcsövezést, de azt is tudja, hogy annak végrehajtása oly nagy összegű befektetéssel jár, hogy ma csak kivételes esetekben lehet gazdaságos. Ezt az európai államok közzül mindenekelőtt Angliában ismerték fel és igyekeztek olcsóbb, a mai viszonyok közt is alkalmazható eljárást keresni. Az angol gazda lomtárából ismét előkerült a már 150

éves multal bíró *vakondeke* (lásd a „Zempléni Gazda” 1930 június 20-i számában báró Waldbott Frigyes tanulmányát.) A rohamos léptekkel előrehaladó géptechnika sietett a kulturmérnök segítségére. Az ósdi eszközt a korszerű követelményekhez átalakította, a nagy vontatóerőszükséglet szolgáltatására különlegesen e célra alkalmas, kötéldobbal ellátott motorosgépeket szerkesztett és így oly felszerelést adott kezébe, amelynek segítségével a talajjavítás olcsóbban és gyorsan végrehajthatóvá vált és így még ma is jövedelmező befektetést képezhet.

Saját birtokomon folytatott gyakorlati kísérletek és munkálatok meggyőztek az eljárás nagy jelentőségéről. Megállapítva, hogy a vakondekét és munkáját Magyarországon alig ismerik, kötelességemnek tartottam még 1929 novemberében a m. kir. földművelésügyi miniszteriumban, a külföldi szaklapok felmutatása mellett és azokra való hivatkozással, a figyelmet eme újszerű talajjavító eljárásra felhívni és annak a magyarországi viszonyok között való nagy jelentőségére rámutatni. A „Köztelek” 1930 január 26-iki, majd a magyaróvári „Cukorrépa” című szaklapban közzétett „A vakondeke” című tanulmányommal pedig igyekeztem a magyar gazdaközönség figyelmét felébreszteni.

Szerény egyéni akcióim nem járt a várt eredménnyel. Semmi jelét sem látom, hogy az arra hivatott m. kir. földművelésügyi miniszterium hivatalosan is foglalkozna az eljárással való kísérletezéssel, Magyarország mezőgazdaságának érdekében való propagálásával és egyes gazdák által végrehajtható kísérletek és munkálatok támogatásával. A magyar gazda minden újítás iránt bizalmatlan, de különösen a ma ezer baja és gondja között nem is kívánható, hogy a hazai viszonyok között még ki nem próbált kísérletekre vagy munkálatokra költsön.

Pedig külföldi szakemberek számos helyen nagy területeken végzett kísérletei szerint az alagsövezés, arra szoruló talajokon, a termésátlagokat 30% al emelte. Birtokomon 1930 tavaszán *165 kat. holdon végrehajtott vakondalagsövezés*, a gyűjtőárkok vagy cserépcsöves-gyűjtők, valamint a a torkolatok védelmét szolgáló munkálatok és berendezések költségeivel együtt, kat. holdanként átlagban 25 pengőbe került. Külföldi tapasztalatok szerint a berendezések élettartama átlag 10 esztendőben állapítható meg. 25 P befektetése ellenében 10 éven át a talaj termőképességének 30% kal való fokozására lehet kilátás.

A talajjavításnak kevés költséggel és jövedel-

mezőben végrehajtható módszere a külföldi tapasztalatok alapján adva van, nem volna szabad tehát Magyarországon sem késlekedni, hogy az arra szoruló és arra alkalmas talajok javításával a termesztés folytatása — értékük stabilitása biztosíthatassék.

Magyarország állattenyésztésének fejlesztésével a határain messze túl terjedő hírnévre tett szert, a korszerű talajművelés, növénytermesztés és a vetőmagnemesítés terén állandó és örvendetes előrehaladás tapasztalható, csak éppen a talajnak, a nemzeti jólét ősforrásának, javítása nem részesül kellő figyelemben. A nagyobb szabású alföldi szikjavító akciótól eltekintve, a háború óta a meliorációs munkálatok ugyszólván teljesen szünetelnek.

Nemes állat, nemes fa, nemesített vetőmag csak egészséges, termékeny talajon őrzi meg jellegét. Intenzív talajművelés, az istálló- és műtrágya hatása csak termékeny talajon tud teljes mértékben érvényesülni.

Anglia agyagos talajában a vakondekék száza turják a vakondcsöveket és az ottani földművelésügyi minisztérium az utóbbi öt esztendő alatt 37 vakondeke- és vontatógépbemutató, valamint kiállítás rendezésével igyekezett a gazdák figyelmét eme eljárásra felhívni. *Hollandia* lápos, nyugtalan talajaiba Visser tanár rendszere szerint folytatólagosan összeszegezett deszkacsöveket huzatnak a vakondeke segítségével. *Németországban* a földművelésügyi minisztériumok támogatásával az eljárás tökéletesítésén fáradoznak és a bonn-poppelsdorfi orsz. mezőgazdasági géptani intézetben Vormfelde igazgató-tanár és ds. Ing. v. Sybel által egy egészen újszerű alagsövező eljárás „Poppelsdorfer Dränbau” (poppelsdorfi alagsövezés) elnevezés alatt lett kifejlesztve. Ennek lényege a szokásos cserépcsöveket, kender- vagy sodronykötélre fűzve, mechanikai uton, a vakondeke segítségével a talajba behuzatni. A közismert lipcsei Sack R. ekegyár pedig különleges konstrukciójával, a vakondeke kiindulási pontján rozsdáálló bádogszallagot (kátránypapirhoz hasonló anyaggal is kísérleteznek) csövé alakítva vontat a talajba és kevésbé kötött talajok alagsövezését, de a talajnedvesítő öntözést is lehetővé teszi. *Lengyelországban* és *Ausztriában* évről-évre nagy területek alagsöveztetnek. *Csehszlovákiában* az állami birtokokon és kísérleti telepeken mindenütt folynak kül- és belföldi vakondekékkel való kísérletezések és az ország minden részében, arra vállalkozó gazdák birtokán, teljesen államköltségen, 2–6 kat. hold kiterjedésű kísérleti telepeket létesítenek, amelyeken különböző mély-

ségben és egymásközötti távolságban elhelyezett cserépcsöves alagcsövezést, cserépcső- és vakond-alagcsövezést kombinative, és vakondalagcsövezést egymagában alkalmazva, párhuzamos parcellákon kipróbálnak és hatását megfigyelik. Amíg tehát ugyszólván az egész világ minden országában e téren lázas munka folyik, addig *Magyarországon* ugyszólván nem történik semmi.

A ZGE új, agilis elnöke, dr. báró Waldbott Frigyes volt az, aki az általam propagált eljárás nagy jelentőségét felismerve, 1930 június hó 26-án ujhelyi birtokán, mely birtokának telkesítésével a racionális talajjavítás iskolapéldáját adta, a vakond-alagcsövező eljárás bemutatását és Zemplén vármegye gazdaközönségével való megismertetését lehetővé tette.

Ez készlet arra, hogy most, egy esztendő elteltével, a „Zempléni Gazda“ hasábjain hívom fel ismételtén a figyelmet eme ujszerű eljárásra és nemcsak a zempléni, de az egész országnak gyengébb termőképességű, nehéz miveletű talajain küzdő gazdák érdekében a következő javaslatomat terjesztem elő. Forduljon a Zempléni vármegyei Gazdasági Egyesület felirattal a Kormányhoz, melyben figyelmét a külföldön bevált és kipróbált ujszerű alagcsövező eljárásokra irányítva, felhívja, hogy tegye — egyelőre aránylag igen csekély anyagi áldozat árán — sürgősen lehetővé:

1. egy-egy kulturtechnikai, növénytermesztési és mezőgazdasági géptani szakemberekből álló bizottságnak a vakondalagcsövező eljárásnak a külföldön, mindenekelőtt Németországban való tanulmányozását,

2. két-három különféle rendszerű külföldi vakondekét beszerezve, a rendelkezésére álló kísérleti telepeken, szakszerű kísérletek végrehajtását,

3. arra vállalkozó és azért folyamodó gazdáknak olcsó hitel nyújtásával, vakondekék kölcsönadásával, állami hozzájárulással alagcsövező munkálatok végrehajtását.

Ha javaslatom elfogadásra találna, ha a Zempléni vármegyei Gazdasági Egyesület akcióját a megérdemelt siker kísérrné és a magyar gazda létért való küzdelmét könnyebb miveletű, termékenyebb talajon könnyebben folytathatná, — Ma-

gyarországnak kiválóan képzett, lelkes és hivatását szerető kulturmérnöki kara (melynek létszámát nagy hiba volna megapasztani) fokozott mértékben fejtenné ki áldásos és alapvető tevékenységét, a munkanélküliek tömegeit pedig sikerülne a legeszszerűbb módon talajjavítással egybeköltött földmunkákkal keresethez juttatni és mindezt szerény munkám legszebb gyümölcsének tekinteném.

Velky-Kazimir, 1930 dec. 12.

A földmivélésügyi miniszter közérdekű akciója a sertéshizlalást folytató gazdák érdekében.

A sertéshizlalásnál a gazdatársadalmat fenyegető egyik legnagyobb kockázat abban áll, hogy amikor a hizlalás a sertés- és takarmányárak alapján jövedelmezőnek látszik, a gazdák rendkívül nagy számban állítanak be sertéseket hizlalásra, aminek azután az a következménye, hogy az értékesítés időpontjában beáll a piac túlterheltsége s ennek következtében leesnek az árak, ami az egész hizlalás jövedelmezőségét kedvezőtlenül befolyásolja.

És megfordítva az is előfordul gyakran, hogy a kedvezőtlen árak hatása alatt oly kevesen állítanak be sertéseket hizlalásra, hogy 5-6 hónap múlva áruhiány áll be a piacon s ilyenkor az árak ugrásszerűen emelkednek.

Hogy a gazdatársadalom az ilyen súlyos kockázattól meg legyen kimélve, szükséges, hogy a hizlaló gazdák tájékozva legyenek az országban folyó hizlalásokról.

Ennek a tájékoztatásnak a megvalósítása érdekében az Országos Mezőgazd. Kamara és a Magyar Gazdaságkutató Intézet együttesen állandó összeköttetést létesített a sertéshizlaló gazdaságokkal, melyek állandóan tájékoztatják a hizlalásra beállított sertések számáról, viszont ennek ellenében a gazdák tájékozást kapnak az országban folyó hizlalás mindenkori állapotáról. Így a gazdaságok következtethetnek arra, hogy 6 hónap múlva a hizottsertés-piac felhajtása, kínálata miként fog alakulni.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Igazgatóság: Budapest, IX., Üllői-út 1.

Vezérképviselőség: Miskolc, Széchenyi-út 37.

Tűz-, jég-, élet-, járadék-, baleset-, szavatossági-, gépjármű-, betöréses-lopás elleni- és állatbistóság.

Felhívjuk gazdatársaink figyelmét ezen nagy jelentőségű akcióra s kérjük, hogy sertéshizlalásokat a vm. gazdasági felügyelőségnek a fenti okokból bejelentésük, mely hivatal a legrövidebb időn belül megadja a szükséges felvilágosítást a sertéshizlalás országos helyzetéről.

Eladó törzskönyvezett simmenthali üszők.

A földmiv. miniszterium értesítése szerint a vámi gazdaságban (u. p. és vasutállomás Simon-tornya) 46 drb. törzskönyvezett, importált svájci simmenthali tenyészbikával részben már befedezett különböző koru számfeletti üsző eladó. A 380—600 kg súlyú üszők ára 135—140 fillér kg-ként.

Szőlőgazdasági rovat.

Rovatvezető: Illésházy Endre kir. gazd. tanácsos.

B. B. B.

A szent karácsony előtt a megboldogult békeidőnek eme „bort, buzát, békességet“ jelentő közismert jókívánása kívánkozik tollamra, de sajnos, manapság ez inkább magyar S. O. S. kiáltás.

Mert hiszen a nagy B.—k előtt kis b.—k is vannak. Amíg u. i. a bor *borfogyasztásos*, buzánk *bolettás*, békénk pedig *boldogtalan*, addig nincs bennük sok köszönet.

A párisi módra szabott igazságtalan, aláaknázott békénk minden nagy bajunk alapoka, de erről nem írunk e hasábokon, a buza is e lap másik rovatába tartozik, itt ezúttal a borról essek szó.

Arról a borról, melyért oly hosszú éven át, rettegve az elemi csapásoktól, annyi ellenséggel küzdünk s melyet ha a nagy nélkülözések között kiteremtett pénzaldozattal végre sikerült pincénkbe juttatni, akkor a megejtendő számadásunkból szomorúan állapítjuk meg, hogy megint csak ráfizetéssel zártunk. Az 1—3 pengős napszámok és drága iparcikkek (rézgálic, raffia, stb., stb.) árával szemben álló 30—40 filléres borárak, melyeket bár kiejteni sem mertünk, de előre lehetett sejteni, itt vannak s felmerül a kérdés, nem biztos tönkremenéshez fog-e ez vezetni? Gazdálkodhatunk-e így tovább? Várható-e változás, vagy javulás?

A felelet nem könnyű és nem egyszerű.

Vizsgáljuk meg helyzetünket közelebbről s részletezzük a kérdést.

Sok függ attól, hogy kinek-kinek mennyire rugott termelési költsége s mennyi volt annak ellenében termése, vagyis ösmerni kell egy liter borának önköltségi árát.

Különböző helyekről beérkezett adataim igen tág határok között nagyon különbözők aszerint, hogy az illetők több, vagy kevesebb munkát végeztek, könnyebb, vagy nehezebb természetű talajban, szakmány, napszám, vagy summás munkásokkal dolgoztattak-e s szőlőjük közelebb vagy távolabb esik-e, jó, vagy rossz utja van-e, stb.

Összeállításom szerint, egy átlagos hegyaljai talaju szőlőre kat. holdanként a fedés-nyitás mellett három kapálást, három kötözést és három permetezést véve, öt évenkénti trágyázással és a szükséges anyagokkal, kivéve a hordót, az évi kiadás 600 pengő körül mozog. Ekkor tehát egy 20 hl-es termés esetén a gazdának saját magának 30 fillérbe kerül egy liter bora, amit ha 40 fillérjével képes eladni, úgy 20 pengője maradna az egy hold szőlőjében fekvő 3000—5000 P-t kitevő tőkájének kamatára, továbbá az adóra és egyebekre.

Ez természetesen igen vékony üzlet. Ezért a nagy kockázatot vállalni, a sok utánjárást végezni csak kényszerűségből lehet.

De hát ezévből ha volt is sok helyen 20 hl-es termés, kérdés: lesz-e jövőre és volt-e tavaly. Egyik évnek a többletét lerontja a másik hiánya. Ezért szoktunk 10 éves átlagokban számítani. Így azután a sok lerongyolódott szőlőt érve, azokban sajnos, ez a 20 hl meglehetősen leszáll. Ezek közül csak azok tengődhetnek, akik saját fizikai munkájukkal végzik a művelést, lévén kész kiadásuk nagyon minimális, jóformán csak a védekező anyagokra, karóra, fuvarra.

Szőlősgazdáink egy másik része viszont, ha ki tudja várni az esetleges áremelkedést, valahogy így találja meg számítását nagy szűkösen, vagy összeköttetései révén ér el magasabb árakat.

Egy része más egyéb jövedelmi forrásából pótolja a szőlő-okoza veszteségét.

Vagyis ily körülmények között szőlészettel foglalkozni ezidőszert éppem nem mondható lukratív gazdálkodásnak.

Azonban ha a buza 10—12 P, a rozs 4—5 P, a burgonya 1—2 P mázsánként, így nagyon még csak zugolódnunk sem szabad, mert a felsorolt közszükségleti élelmi cikkek mellett borunkat, annak nem igen nevezhetjük.

Szeretjük ugyan hangoztatni, hogy lévén

borunk a többi borokkal szemben megkülönböztetett valami, az nem is élelmi cikk, de annál is több: *orvosság*. Hát igen, igen. De csak egy kis része és sajnos, a világ betegei ezt nem tudják, vagy ha igen, nem tudnak hozzájutni. Erre tehát egyelőre alig támaszkodhatunk.

Borunk nagyobb része minden kiválósága mellett is, a külföldön szélében árult „tokaji“-val képtelen versenyezni.

Mikor Bécsből a 6 puttonos asszúknak megfelelő szesz, cukor és extrakt tartalmu bort holland cégeknek vasuti tartánykocsikban, tehát olyan tömegben, mint ahogy a petroleum szállító vagonokat láthatjuk, literenként 54 fillérért kínálják, akkor elfacsarodik a szívünk s ökölbe szorított kézzel kiáltjuk, hát szabad ez, hát lehet ilyennek megtörténni? Hol vagy *Tokaji Liga*?

Mit tegyünk tehát? Hagyjunk fel termelésünkkel?

Nem! Ezt ha tanácsolnám sem fogadnák meg. Termelőink lelkiületét ösmerve, az a kisgazda, az a középbirtokos, kikre szüleiről maradt rá szőlője, szerelme annak s azt ott nem képes hagyni, inkább vele pusztul. Az az uradalom, ahogy a multban, úgy e nehéz időkben is tovább dolgoztat. Sőt az a konjunkturás szőlőbirtokos sem válik meg tőle, mert remélkedik a viszonyok jobbrafordultában.

Csak itt-ott akad néhány eladás, de a szőlő továbbra is a legtöbb esetben, szőlő marad.

Pedig-pedig ha valaha, most is ilyen esetekben lenne indokolt egyes helyeken más művelésre s elsősorban csemegeszőlő és gyümölcsfatermelésre áttérni. A gyümölcsök közül föltétlenül a diónak adom az elsőséget. Cseresznye, meggy csak korlátolt mennyiségben talál vevőre s ekkor is, ha megterem, oly keveset lehet elérni érte, hogy leszedési költsége is alig térül meg. Hasonlóképpen tapasztaltuk ezt a szilvánál, almánál, körtenél, kajszinál is. Ezek nagy része ki van téve a romlásnak s ha potomáron el nem vesztegetjük, nyakunkra romlanak. Jobbik esetben pálinka lesz belőle. A dió ellenben gond nélkül eláll szétterítve a padláson s ha karácsonyig nem veszik meg, később is pénzt ér. Ugyanez állana a mandula, mogyoróra is, de ezek kevésbé kapósak.

Csemegeszőlő kitünő üzlet lesz belátható ideig s azért, aki átoltja szőlőinek legalább aljában lévő tábláit, nem fog csalódní. Gyöngyös, Kecskemét minden évben többet szállítanak külföldre s egyelőre tág tér nyílik ennek értékesítésére! Galiciához való közelségünk nagy előnyünket jelenti.

Ha az olcsóbbodási folyamat az ipari és ruházati cikkeknel*) is folytatódni fog, amely esetben, *de csakis akkor*, méltányos lesz a munkabérek megfelelő leszállítása is, akkor a helyreálló egyensúly elviselhetőbb helyzetet fog szülni.

Ekkor azonban még mindig kísért az eladhatatlanság esete. Ha ugyanis semmi áron nem találna vevőre borunk.

Ez végzetes szerencsétlenséget jelentene!

Reméljük azonban, hogy az új évben megszületik néhány olyan gyökeres intézkedés, (borfogy. adó eltörlése, a borértékesítés szabad forgalma, szállítási kedvezmények, stb.) melyek következtében mégis csak emelkedni fog a ma, nagyon alacsony fokon álló borfogyasztásunk.

Manapság ugyanis ha csupán csak 20—40 filléret kap a szőlősgazda, sőt egyes alföldi borokért még annyit sem, úgy ennek dacára a különféle adókkal terhelt borért a fogyasztónak 4—5-ször annyit kell fizetni, amit szintén gyenge keresete mellett nem bír meg. Ellenben ha minden nehézség nélkül, a fogyasztók szükségletüket a legkisebb tételekben s meg nem adózott állapotban vehetnék közvetlen a termelőktől, akkor 2—3-szor annyit lennének képesek vásárolni, mint-hogy elfogyani elfogy úgy a mesterembereknél, mint a munkásoknál az egészséges borocska, az kétséget nem szenved. A termelő pedig, ha már így is, úgy is csak olcsón adhatja el borát, annyiban jár jobban, hogy eképpen többet tud majd eladni. És ha ezt az év különböző szakában megteheti, mindenkor lát egy kis munkáltatásra, mi egymásra valót.

A nagy tételek pedig a franciák idei borhiányát lennének hivatva pótolni, míg Amerika kimulófélben levő esztelen „száraz“ törvényének jobblétre szenderültével jelentékeny könnyebbülés fog keletkezni a világ borpiacán.

Kétségbeesésre okunk tehát nincsen,

Erős hittel bizva, megsegít az Isten!

T., 1930 dec. 14

S. r.

— **Tenyészhussertés akció.** A kedvezményes york-shire tenyész kocák utolsó szállitmánya is megérkezett s azokat a vm. gazd. felügyelőség a jelentkezők között kiosztotta E helyen is értesítjük olvasóinkat, hogy további kiosztás egyelőre nem lesz.

*) A nadrágot huzató bpesti Guttman cég szétküldött körlevelei máris 25% áresést jelentenek s azt bizonyára a többi cégek is követni fogják.

Baromfitenyésztési rovat.

Rovatvezető: dr. Szén József esperes-plébános.

A Khaki Campbell kacsa.

Irta: Matavovszky Ernő, Pilisszentlászló.

Ugy Nagymagyarországon, mint ezidőszerinti Csonkaföldünkön a kacsatenyésztés igen elhanyagolt állapotban volt és van. Oka ennek az az elképzelés volt, hogy a kacsza vízi szárnyas lévén, víz nélkül teljes eredménnyel nem tenyészthető. Pedig ezt az elképzelést a parlagi kacsák nevelése vízszegény vidékeken is már ősidők óta megcáfolta. Ugy az Alföldön, mint a hegyvidékek vízszegény vidékein minden paraszti udvaron ott látjuk a néhány főből álló kacsatorzset, melynek tagjai névnapokon, bucsuk vagy menyegzők alkalmával adott ebédek vagy vacsorák kedvenc eledele volt mindenkor.

A kacsza haszonszolgálatát főként husában, mellesleg tollában volt. Izes hús az összes szárnyasok között a legkiválóbb s pehelytollait is érdemes volt fosztogatni; korai hushozama elsőrangú piaci érték s hizalt állapotban is mindig meghálalta a reá fordított gondot és költséget.

Tojáshozamáról eddigelé nem volt érdemes beszélni; egy-egy törzs összegyűjtött tojásai legfeljebb ültetésre voltak elegendő számmal, aki pedig elég kacsatojást ültetett meg, az a feleslegét a tyuktojásokkal együtt adta el; régen elmúlt az az idő, mikor a cukrárszok finom sütemények készítésére előszeretettel s nagyobb áron vették a kacsatojást.

Mikor a múlt század második felében a baromfiak s a vízi szárnyasok okszerű etetéssel higiénikus ólázással s óvatos szelekcióval hihetetlen módon nagyra s nagyhozamra kezdtek kitenyészteni, az ujonnan kitenyészített új fajtaikat csodálattal és szeretettel fogadta a közönség. Jól emlékszünk még hazánkban e század elején elterjedt Orpington, Plymouth, Langshan-lázra s emdeni ludak meg a pekingi kacsák kultuszára.

De multak az évek. Az amerikaiak egyetemi kísérleti telepeiken megtalálták a tojáshozam dopingeleségét, az u. n. automata eledelt s ezzel felszöktették a tyukok tojáshozamát az eddigiek kétszeresére.

Nem akarom az amerikai doping etetés hasznát-kárát itt ecsetelni s a végsőkéig felfokozott tojáshozam eredményeit az ellenállóképesség csökkenésével szembeállítani, hanem rátérek tárgyamra.

Mikor az Újvilág új etetési rendszere a vén

Európában is elterjedt, abban az időben sikerült egy angol tenyésztőnek, Campbellné asszonynak a roueni, indiai futókacsa és vadkacsa keresztezéséből egy új fajta kitenyészteni, melyet előállítója nevére és színeződése miatt Khaki Campbell (olv. Kéki Csemp!) néven ismerünk.

Az új fajta kiváló előnyei: rendkívüli edzettsége, igénytelensége, gyors fejlődése, bámulatos tojáshozama és az a tulajdonsága, hogy víz nélkül könnyen nevelhető és haszonnal tartható.

Edzettsége könnyen nevelhetőségében, duzzadón egészséges voltán, a hideg bámulatos türésében, betegségek, járványok elleni edzettségében nyilvánul s nyilván nem tévedünk, ha ezeket a tulajdonságokat az az egészséges vad vér maradéknélküli átöröklésének tulajdonítjuk. A kis kacsák száz százalékos felnevelése nem ritkaság s 16–18 C fokos hidegben órákig láttam heverészni kacsáimat a keményre fagyott havon.

A 10–12 hetes kacsák teljesen piacérettek, husuk nem sok, de rendkívül izletes s vendégeim nem egyszer dicsérték a husnak némi pikáns, gyengén a vadkacsára emlékeztető, pompás mellékizét. Tojásai (60–80 grammig, sőt ezenfelül is) étkezési célokra kitűnőek s rendszeres és megfelelő kosztion tartott kacsák tojásai teljesen nélkülözik azt a bizonyos kacsatojás-izt, minélfogva alig különbözik ízük a tyuktojásokétól.

Tojáshozama a tartás viszonyai szerint változó, de mindenféleképpen sokkalta nagyobb a többi kacsafajtaénál s a legjobban tojó tyukokéhoz hasonló. Kis füves kifutón, zárt udvarokban törzsenként elkülönített és állati s növényi fehérjedus táplálékkal etetett törzseknél nem ritka az évi 200–250 darabos átlag; ezzel szemben tapasztalataim szerint a korlátlan kifutón nevelt tojók tojáshozama felényire is lecsökkenhet. Az ugyanitt próbaképpen nevelt törzsek tojóinak 25%-a bokros helyeken titokban eltojt (7–13 drb) tojásokon megkotlott s igen csekély eredménnyel költött is; a kikelt kis kacsák anyák alatt hagyva egytől-egyig már 2–3 napos korukban elpusztultak, míg az összeszedett s műanya alá rakottak veszteség nélkül nevelődtek fel.

Idén fiatal gácsérjaimat 3 hónapos korukban eredeti nevelőhelyüktől mintegy másfél km-nyire, korlátlan kifutóba helyezvén, az első nap estéjén az 50 drb gácsér közül 13 visszarepült régi nevelőhelyére. A repülés erős nekifutás után egymásután s mintegy 5 méter magasságban történt és repülés közben a gácsérok alakja a vadkacsákéra emlékeztetett.

A Khaki Campbell kacsák vizellátása tekintetében csak arra figyeljünk, hogy (földbe sülyesztett edényekben) inni való vizük mindig legyen, különösen az etetésekkor. A tavaszi esőzések vagy nyári zivatarok alkalmával boldogan engedik magukra hullani az Isten áldását s eső után örömmel legelésznek a lucskos fűben.

Legelő-hajlamuk nagy lévén, füves kifutó nélkül alig nevelhetők eredménnyel, ugyszintén ételükbe mindig keverjünk minél több apróra szecsizózt zöldet: csalánt, lucernát, ezek hiányában fű, káposztalevél, hullott gyümölcs, zöltségféle, dinnyehéj is megteszi.

Mageléségnek legjobb beázott árpat és kukoricadarát 8 as liszttel, csekély hus- vagy haliszttel vagy futorral keverni, ezt az apróra vágott zölddel összekeverni s annyira megvizezni (mosogatólé), hogy a keverék morzsálékos legyen.

Nyáron reggel 6, télen 8—9 óra előtt ne eresszük ki kacsáinkat az ólból, mert a tojók a reggeli órákban tojják le tojásaikat.

Csapófészkekbe szoktatni állatainkat — félős voltuk miatt — nem sikerült. Már hallottam, hogy külföldön a csapófészkek használatnak. Ezek hiányában törzsenként (1—3) kell vezetni a tojójegyzéket. A pulián almozott hálólhelyeken törzsenként két bejárati (buvóhelyeken) közepén elválasztott faladákat alkalmazunk tojófészkekül; ezekbe tojnak a tojók s tojásaikat gondosan betakargatják az alom anyagával. Az ólak tökéletes szellőzéséről az alom gyakori kiszedésével is gondoskodnunk kell; savanyu szagnak az ólban nem szabad lenni.

Állatainknak nagy falkákban való tartása csak a növendékkorban engedhető meg; a pázásai ősz-től feléledésével legjobb a törzsenkénti elkülönítés. Jól tartott fiatal tojók 5—5¹/₂ hónapos korukban feltétlenül letojnak.

Keltető tojásnak 65 gramm körüli tojásokat használjunk; a termékenységi és kelési százalék legjobb március és április hónapokban, gyengül majusban s később már nagyon gyengék az eredmények.

Gépkeltetésnél tulfűtés igen veszedelmes, napontai permetezés kívánatos; a megzúpult tojások színükről s bűzös voltukról felismerhetők.

Olvasunk, hallunk 300-as, vagy ennél is nagyobb tojásátlagról. Magam ilyen eredményt el nem értem, de nem egy tojómnak évi haszna elérte a 250 drbot.

Ezek a bámulatos eredmények azt bizonyítják, hogy a Khaki Cambell kacsával olyan fajta lett közkinccsé, amely tojáshozamával a legjobban

tojó tyukfajták mellé kerül s így ezen kacsák haszonvétele nemcsak husukban s tollukban, hanem tojáshozamukban is megnyilvánul.

Nemcsak nagybani tenyésztésre ajánlhatók, hanem kiválóan alkalmasak arra, hogy törzsenként tartva, bőven ellásák eltartó családjaikat egész éven keresztül izletes tojással.

Méhészeti rovat.

A szalmakaptár.

Írta: Eberlein Antal méhészeti felügyelő.

4—5 éve annak, hogy Zoller Antal propagálni kezdte a szalmából préselt kaptárokat. Ezeknek az előállításához konstruált is egy gépet. A gépet később mások tökéletesítették. A kaptárkészítésnek ez a módja olyan nagy érdeklődést keltett országszerte, hogy a földmivelésügyi minisztériumnak is foglalkozni kellett a kérdéssel. Készítettet is a minisztérium ilyen préseket Fényi Géza gépe nyomán, melyekből egyet-egyet minden méhészeti kerületnek rendelkezésére bocsátott azzal, hogy a prések küldessenek el a falvakba és adassék a méhészeknek alkalom, hogy maguk készítsék el olcsón kaptáraikat. A miskolci méhészeti felügyelőség is kapott ilyen gépet és az első kaptárkészítő tanfolyamot már meg is kezdte Miskolcon. Akit a dolog érdekel, megláthatja minden nap a gépet és az elkészített mintakaptárt a Kun József-utcai áll. el. iskolában.

A szalmakaptár legfőbb előnye olcsósága volna. Egynéhány könnyebben előállítható deszkaalkatrész kell hozzá és minden kaptárhoz körülbelül 1 kéve zsupszalma. Előnye, hogy a gép olyan határozott modell, mellyel hibás méretű kaptárt nem lehet készíteni. A méhész maga csinálhat meg ugyszólván mindent és így nem kell pénzt kiadnia. Megcsinálhatja télen, mikor ideje van rá.

A rendelkezésre álló géppel azonban csak egyfajta kaptárt tudunk készíteni, nevezetesen az ugynevezett Hunort, melynek keretmérete 40-szer 25 cm. Rakodó rendszerben készítjük ezt. Hogy miért választotta ki a földmivelésügyi minisztérium éppen ezt a kaptárt, annak oka, hogy ezt a méretet állapította meg a méhészek nagy része terjesztésre alkalmas méretnek és ezt fogadta el az országos magyar méhészeti egyesület nagykeretes rendszerének.

Óriási jelentőséget tulajdonítok különösen vidékünkön ennek a kaptártípusnak! Itt még ka-

sokban van a méhcsaládok nagyrésze ma. Lefojtással szedik el a mézet még százan meg százan. Hiszem, hogyha megtudják a méhészek, hogy mauguk is tudnak olcsón jó kaptárt készíteni, rá volnának vehetők arra, hogy kaptárokból méhészkedjenek, minek aztán nemcsak azt a hasznát látnók, hogy nem fojtanának több méhcsaládot, hanem a jobb termelési eszközzel többet is tudnának termelni.

Jelentős dolog azonban ez a nagyobb méhészek szempontjából is. Hiszen ma többtermelés jelszava mellett mind nagyobb fontosságot jelent az olcsón termelés jelszava is. Egy-egy modern kaptár 30—60 pengőbe kerül. Egy kifogástalan szalmakaptár előállítható keretek nélkül és belső felszerelés nélkül 6—7 pengőből.

A legtöbbször azt az ellenvetést teszik e kaptárral szemben, hogy sok kárt fognak benne tenni az egerek. Ez nem valószínű. Hiszen a szalmakasoknál sem látjuk gyakran, hogy az egér kívülről rágta volna be magát.

Aztán még a pusztulékonyosságát szokták emlegetni. Bizonyos, hogy nem fog annyi ideig tartani, mint egy deszkakaptár, de a szalmafalak esetleges elpusztulása után a faváz újra használható és megint csinálhatunk belőle — igazán pár fillér költséggel — új kaptárt.

December első napjaiban megkezdte ez a gép vándorutját. Minden községbe elküldhetjük, ahol a méhészek ilyen kaptárokat szándékoznak készíteni. A gép egy helyen 8—10 napig maradhat. A vasutól való elszállításról és a vasúthoz való szállításról a községnek kell gondoskodnia. Az egész felszerelés súlya mintegy 50—60 kiló. A vasuti fuvar költséget az állam fizeti. A gép használata teljesen ingyenes. Minden tanfolyamra küldünk egy kaptárhoz való faalkatrészt, hogy a méhészeknek még ehhez is meg legyen a mintájuk és hogy idejében felkészülhessenek a préseléshez és ne kelljen a faalkatrészek elkészítésére várni.

Kérem azokat a méhésztársakat, vagy községi előljárókat, kik ilyen tanfolyamok rendezését községükben szükségesnek látják, sziveskedjenek ezt a méhészeti felügyelőségnek, Miskolcon bejelenteni, hogy a tanfolyamot előjegyzésbe vegyék, mert a dolog természete szerint nagyon sok helyre egy tél folyamán elmenni úgy sem tudunk, hiszen egy hónapban legfeljebb 3 ilyen tanfolyamot folytathatunk le. Az előbb bejelentetteket igyekszünk előbb megtartani.

Vegyesek.

A Zemplénvármeeeyei Gazdasági Egyesület t. tagjainak, a Zempléni Gazda t. előfizetőinek és olvasóinak boldog újévet kíván a szerkesztőség.

Gazdasági válság száz évvel ezelőtt.

A Vereinigte Ofner-Pester Zeitung 1831 október 26-án megjelent számában Rösler Kristóf hirlapíró tollából olvassuk, hogy Pesten városatya-választás volt, két napig tartott s a gróf Széchenyi István lisztája győzött. Amikor a választások voltak akkor már véget értek a szomorú napok, mert az 1831-esztendőben volt a nagy kolera. Magyarországnak akkor 8 millió lakosa volt s ebből 465.479 betegedett meg kolerában, a halottak száma 201.021 volt. Ezek között volt Kazinczy Ferenc vármegyénk szülőtte is. Haditudósítás is van ez újságban, mert akkor volt az orosz-lengyel háború, aminek a rémes járvány vetett véget. Miután pedig háború volt, tehát leszerelési tárgyalások is voltak. Londoni táviratot is közöl Rösler Kristóf, melyben elmondja, hogy bizonyos Kőrösi Csoma Sándor nevű magyar olyan tibeti területre jutott, ahová európai ember eddig nem tette be a lábát. Ugyancsak londoni jelentés számol be az ottani bányászstrájkokról és arról, hogy Londonban két esztendő alatt 70.000 embert tartóztattak le hamis bukás és csőd miatt.

Ha már háború, strájk és leszerelési tárgyalás is volt, akkor természetesen *gazdasági válság is volt*. A buza pozsonyi mérője bécsi pénzben 1 forint 20 krajcár, a rozs 60 krajcár, a kukorica 38, a zab 31, az árpa 40 krajcár. Másnapra a pesti tőzsdén 10 százalékos esés volt, mert Amerikából jelentések érkeztek, hogy Angliában tovább folytatódna a bankbukások.

Mezőgazdasági Üzemtan. Irta: Reichenbach Béla dr., a közgazdaságtudományi kar nyilvános tanára. I. rész, első kötet: A mezőgazdasági termelés alapkellékei és ezek üzemszervezési vonatkozásai. Ára 10 pengő: „Patria” irod. váll. és nyomdai rt. kiadása, Budapest, IX. Üllői-ut 25. Aki a mai bonyolult gazdasági viszonyok között a sok forrásmunka fáradságos áttanulmányozása helyett egyetlen könyvből akarja megtanulni a változott viszonyokhoz való alkalmazkodás, az okszerű üzemszervezés és üzemvezetés, végeredményben a jövedelmező gazdálkodás alapvető elveit, a mezőgazdasági üzemtant, az nem nélkülözheti Reichenbach Béla dr. tudományos alaposággal és nagy gyakorlati érzékkel megírt üzemtani könyvét.

Felelős kiadó: Engelberth Rezső ügyv. titkár.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Ezen a helyen a vármegye gazdaközönsége, de különösen a Zemplénavármegyei Gazdasági Egyesület tagjai részére apróhirdetési rovatot nyitunk. Kérjük gazdatársainkat, hogy ezen rovatot minél nagyobb számban felkeresni s azt állandó figyelemmel kíséni sziveskedjenek.

Hirdetési árak (levélbélyegben is beküldhetők): Legfeljebb 4 soros hirdetés egyszeri közlése 1 pengő, háromszori közlése 2 P 40 fillér.

Feketére fényezett, jókarban levő **kocsiszánka** és egy kis egyes szánka eladó.

50 q tiszta **tavaszi bükköny magot** keresek megvételre. Cim a kiadóban.

Özv. báró Maillot Györgyné tályai faiskolájában nagyobb mennyiségű **3 éves alma- és körteoltványok eladók.**

Szil-rönkök, gazdasági bognárfának, állandó eladása báró Waldbott-féle erdőben, Vajdácaska község mellett.

Jókarban levő **keltető-gépet** (150 tojásra) keresek megvételre.

200 darab 3 éves, sovány talajon nőtt, egészséges **Jonathán almaoltvány** eladó Siklaky Dezső áll. tanító faiskolájában Bodrogkereszturon. Darabja 1 pengő. 10 darabon felül ingyen csomagolás.

Gróf Széchenyi-Wolkenstein Ernőné
bodrogkereszturi kertészetében eladó

4000 darab gyümölcsfa

Vad alanyon nevelt alma 8 legjobb fajban.

Törpe alanyon nevelt alma 20 legjobb fajban.

Vad alanyon nevelt középmagas körte 14 legjobb fajban.

Középmagas cseresznye 6 legjobb fajban.

Szilva 4 legjobb fajban.

Meggy.

Kajszi.

Magas törzsű egres.

Árak	{	Középmagas fák	1 P 60 f.
		Törpe fák	1 P 20 f.
		Redélyfa	2 P — f.
		Egres magas	1 P — f.
		Őszibarack	1 P 20 f.

A kertészet minden kedden és pénteken megtekinthető.

Alig használt masszív **könnyű sárga kocsi** jutányos árban eladó, Princz Lajosnál Tolcsván, az állomás mellett.

Egy használt, de jó állapotban levő féderes kisléssel is bíró **kocsi** és egy használt, kitűnően hordó 16-os **Lefauex vadászfegyver** jutányosan eladó.

Hidmérleget keres megvételre uradalom.

Gyökeres szőlőoltványok.

Herszényi tábornok sárospataki szőlőgazdaságában, amíg a készlet tart, az alábbi Ripária Portalis alanyra nemesített 1—2 éves, már termelt, gyökeres zöld oltványok kaphatók, faj és minőség szerint 40—80 filléres árban:

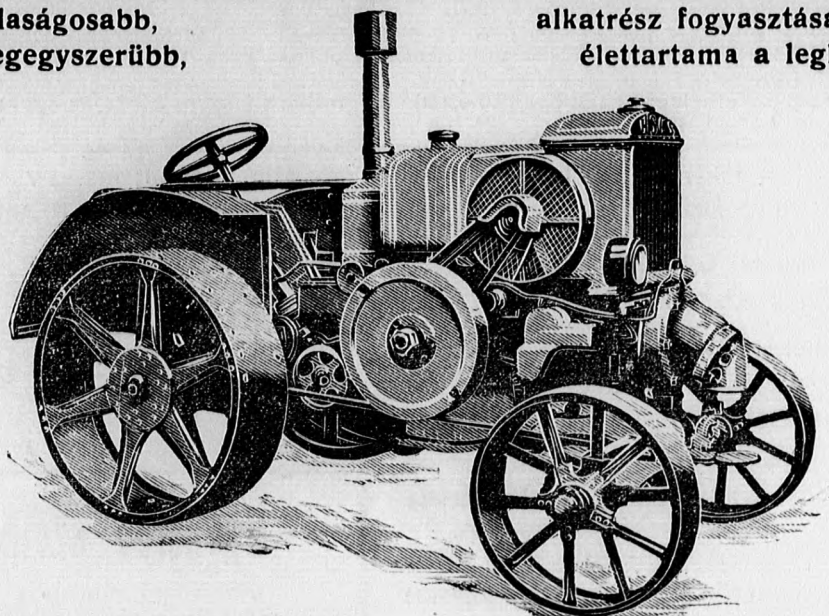
Muscat Arany János,
Muscat Mezőssy Béla,
Muscat Vörösmarty Mihály, fehér
Mathiász hybridek,
Erzsébet királyné emléke, fehér téli
Mathiász hybrid,
Szaute Gusztávné és
Cegléd szépe, rózsaszínű, ovális bogyóju
téli Math. hybrid,
Bem tábornok fekete bogyóju téli Math.
hybrid, továbbá
Muscat Croquant blanc,
Muscat Lesseps Ferdinand,
Muscat Ottonel fehér muskotály cseme-
geszőlő fajok,
Génauai zamatos,
Kecskecsésű fehér,
Madaleine Angevine,
Queen Victoria,
Schiradzuli,
Chasselas blanc, fehér és
Chasselas rouge. rózsaszínű csemege-
szőlőfajok, végül
Izabella fekete színű csemegezőlő-faj.
Érdeklődők forduljanak Kerekes András
szőlőkezelőhöz.

A Herszényi kertgazdaságban egy faiskolai tábla kiürítése következtében kb. 2000 darab 3—4 éves alma oltvány kapható, faj és minőség szerint 100—120 filléres kedvezményes árban. — Megrendelések Brauner Ilona kertészhez intézendők.

H-S-G-S NYERSOLAJ TRAKTOR

üzeme a leggazdaságosabb,
kezelése a legegyszerűbb,

alkatrész fogyasztása a legkisebb,
élettartama a leghosszabb.

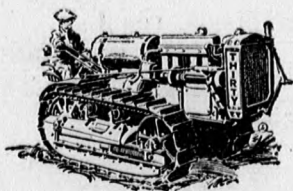
MAGYAR FÖLDRE MAGYAR GÉPET!
HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH
MAGYAR GÉPGYÁRI MŰVEK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, VI, Vilmos császár-út 57.

Télen is

behavazott utakon
lejtős utakon
biztosan jár:

a

CATERPILLAR
REG. U.S. PAT. OFF.
TRACTOR

Téli képes árjegyzéket küld a
vezérképviselőt:

STEYR MŰVEK RT.
Budapest, VI. Lehel-ucca 25.

Szilágyi és Diskant Miskolc

gépgyára és malomépítészete.

Gyárt és szállít:

Szab. fatüzelésű generátorokat,
50% üzemanyag megtakarítás
Gőzekealkatrészeket bármilyen gyártmányú
géphez
Bor- és olajsajtókat, nyersolaj-motorokat
Malomberendezéseket és munkálatokat

Képviselőt:

Első Magyar Gazd. Gépgyár R. T.
vetőgépei, cséplőgépei, malomfelszerelése és

FORD MOTOR COMP
személy- és teherautóit, traktorjait. Állandó nagy alkatrész raktár és javító üzem

2